

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		DEBRECENI JÁRÁSBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 0 1 2 3 - 0 / 2023		Az ügy száma: 4 0 0 2 8 / 2 0 2 0	
Érkezett: 2023 JAN 17.		Érkezett: 2023 JAN 06.	
Magyarország Alkotmánybírósága		/46	
1015 Budapest, Donáti utca 35-45.		Pld.: Mell.: db. Leróva ill: db.	
Elektronikusan a Debreceni Járásbíróság útján elektronikus úton		Az irat elektronikus iratról készített másolat P. Iroda	
Érkezés módja: POSTÁN @ EGYÉB:		Kezelőiroda: <i>lu</i>	
Peldány: 1 Melléklet: 14			

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED]
 [REDACTED] Indítványozó), jogi képviselőm, a
 Kollarics Flóra Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Kollarics Flóra, [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]

útján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Kúria Gfv.V.30.433/2022/2. számú végzését (I/2. szám alatt mellékelve; továbbiakban: végzés), valamint az alul fekvő, a Debreceni Törvényszék 5.Gf.41.008/2022/7. számú ítéletét (I/3. szám alatt mellékelve) és a Debreceni Járásbíróság 6.G.40.028/2020/31. számú ítéletét (I/4. szám alatt mellékelve), mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 43. § alapján megsemmisíteni szíveskedjék.

A kérelmem anyagi jogi alapja Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog – indokolt döntéshez való jog) és XXVIII. cikk (7) bekezdése (jogorvoslathoz való jog).

A kérelem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a és 43. § (4) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés(ek) Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti az(oka)t, amennyiben az(ok) az Alaptörvénnyel ellentétes(ek).

A jelen panasz alapjául szolgáló eljárást a Kúria jelen panasszal támadott végzése zárta, így az alkotmánybírósági gyakorlat által megkövetelt jogorvoslatokat kimerítettem. E körben rámutatok, hogy a Kúria végzése az ügy érdemét érintette; nem valamely eljárási cselekmény kapcsán előterjesztett, az ügy mellékkérdésének minősülő felvetésben döntött a fórum, hanem a jogerős ítélettel szemben benyújtott érdemi felülvizsgálati kérelmemet utasította el.

A személyes érintettségemet igazolja, hogy felperes voltam a kúriai végzés által lezárt ügyben.

A Kúria végzését az alapul fekvő ügyben eljáró jogi képviselőm útján 2022. november 7. napján vettem kézhez, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz a mai napon határidőben kerül benyújtásra.

A panasz hangsúlyozottan nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe, a beadványban foglaltakat semmiképpen nem lehet ekként értelmezni, az egyértelműen ellentétes lenne az előadásaimmal és annak szándékolt tartalmával, mely tehát nem „önmagában” támadja a bírói döntést, hanem a fentiekben már jelzett és a továbbiakban részleteiben kifejtendő alkotmányjogi kontextusban – fókuszálva a **contra legem jogalkalmazással elvont jogorvoslathoz való jogomra valamint az indokolási kötelezettséget sértő bírói döntések ügyemre történő kihatására**.

Előbbiekén túl a szakági szabályok alkalmazásának, értelmezésének – negyedfokú jogorvoslat tilalmába nem ütköző – felülvizsgálata kapcsán a 34/2017. (XII. 11.) AB határozat rögzíti: [...] az Alkotmánybíróság feladata, hogy az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként örökadjon a szakjogi értelmezések alkotmányossága fölött, és szükség esetén **kijelölje az értelmezés követendő irányát vagy alkotmányos határait**. Erre irányuló alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói **döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja**, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. E tekintetben a panasz az Alaptörvény 28. cikkének érvényesítésére szolgáló jogintézmény, amely szerint a bíróságok a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. **A bíróságoknak a szakjogi szabályok engedte értelmezési mozgástéren belül kell érvényre juttatniuk a releváns alkotmányossági követelményeket** {vö. 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]-[18]}. Az Alkotmánybíróság **alkotmányossági felülvizsgálata ehhez képest az Alaptörvényben foglalt alapjogi szempontok érvényesülésének végső kontrollja**. Egyrészt a rendes bíróságoknak az alkalmazott jogszabályok szakjogilag helyes és törvényes értelmezésére fókuszáló ítélkező munkájához képest **az Alkotmánybíróság alaptörvénybeli feladata kifejezetten**

az alkotmányossági követelmények kiemelése és érvényesítése. Másrészt míg a bíróságok a jogszabály engedte értelmezési mozgástér határait nem léphetik át, addig az Alkotmánybíróság az alkalmazott norma alkotmányossági hibáit vagy hiányosságait is orvosolhatja. Ezzel összefüggésben **az Alkotmánybíróságnak arra is lehetősége van, hogy az egyébként a jogszabályokból kiolvasható szakjogi értelmezéseket alkotmányos követelményekkel terelje az Alaptörvénnyel összhangban álló irányba.**

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §) a következők miatt. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági eljárásban az azt érdemben lezáró kúriai végzés *contra legem* jogalkalmazással elvágta a jogorvoslati lehetőség érdemi gyakorlását. A jogszabállyal alapjogot sértő módon szembe helyezkedő jogalkalmazás a tisztességes eljáráshoz való jog jogorvoslati részjogosítványa kapcsán teljességgel kiüresítette az alapjogot. Ezen felül az alsóbb bírói fórumok az indokolt döntéshez való jogomat sértették, ezáltal a fellebbezésben is el voltam zárva attól, hogy teljességgel élhessek a jogorvoslathoz való jogommal.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése értelmében kérem az adataim zártan kezelését.

Az alkotmányjogi panaszom indokául előadom az alábbiakat.

Az Alaptörvény megsértett rendelkezései

XXVIII. cikk (1) bekezdés

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

XXVIII. cikk (7) bekezdés

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

I. Tények

1. 2020. február 15-i keltezéssel részletes tényállítást tartalmazó kereseti kérelmet (I/5. szám alatt mellékelve) és azt alátámasztó bizonyítékokat terjesztettem a Debreceni Járásbíróság elé megbízási díj megfizetése tárgyában. A keresetemben kértem a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (továbbiakban: alperes) kötelezését a számára megbízási jogviszony keretében elvégzett feladatok ellenértékének, tehát mindösszesen 5.469.750, - Ft és annak 2019. augusztus 24. napjától a kifizetés napjáig esedékes kamatai mint megbízási díjnak, valamint a megfizetett eljárási illetéknek és a felmerülő perköltségemnek megfizetésére.

2. Keresetlevelemben előadtam, hogy közgazdászként vállalatfinanszírozási és pályázati vezető tanácsadóként dolgozom, amelynek keretében pályázati munkát végzek. Ennek okán kerültem kapcsolatba az alperessel akként, hogy 2017 augusztusában felkeresett egy autómosó megvalósítására vonatkozó pályázaton történő indulásához kérve a közreműködésemet. A kapcsolatfelvételt követően alperes idősek otthona projektre is megbízott, amelyet később módosított ifjúsági szálló, majd panzió pályázati dokumentációjának előkészítésével. Az alperesi megkeresésre árajánlatot küldtem alperesnek, amelyet ő aláírásával elfogadott, illetőleg meg is fizetett 150.000 Ft-ot a pályázati dokumentáció elkészítésének költségeként. (Emellett alperes elfogadta, hogy további megbízási díj fog elszámolásra kerülni és engem 5 % sikerdíj illet meg sikeres pályázat esetén a megnyert pályázati összegből.)

3. A keresetemben részletes előadást tettem a megbízási jogviszony létrejöttére nézve, valamint az elvégzett tevékenység és annak alperesi visszaigazolása és további tevékenység elvégzésére történő felkérések kapcsán. A tényelőadásaimat alátámasztandó bizonyítékként csatoltam tetemes levelezést az alperes és köztem (mint a felek között általánosan bevett kommunikációs mód fennálltának és igazolásának dokumentumait), továbbá a konkrét tevékenység során általam létrehozott munkaanyagokat és azokat megalapozó műszaki tartalmat is benyújtottam. Előterjesztettem továbbá a díjigényem érvényesítésére kezdeményezett fizetési meghagyási eljárás dokumentumait.

4. Keresetemben előadtam, hogy a becsatolt dokumentumok tanúsága szerint a megbízási jogviszony létrejött alperes és köztem, amely során az engem terhelő kötelezettségeknek eleget tettem, alperes azonban az ellenszolgáltatást – a jelentős munkaórát ellentételező megbízási díj megfizetését – elmulasztotta.

5. Az elsőfokon eljáró Debreceni Járásbíróság 6.G.40.028/2020/31. számon hozott ítéletében a keresetemet elutasította. Az ítélet jelen alkotmányjogi panasz szempontjából releváns részeit az alábbiakban lehet összefoglalni. Az elsőfokú fórum a tények körében rögzítette, hogy alperes megkeresett engem megbízás adás szándékával. Ezt követően rámutatott, hogy az általam megküldött árajánlat és az írásbeli megbízási tervezet sem került alperes által aláírásra. Jogi értékelése keretében arra következtetett, hogy az általam előterjesztett iratok és az alperessel folytatott kommunikáció nem igazolja a megbízási jogviszony létrejöttét. Külön rögzíti ítéletében, hogy a becsatolt megbízási szerződés – annak aláíratlansága okán – eleve nem is alkalmas arra, hogy a felek közötti jogviszony létrejöttét igazolja.

6. Az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúk ellentétes vallomásokat tettek arra nézve, hogy alperes és köztem létrejött-e megbízási jogviszony. Míg [REDACTED] azt nyilatkozta, hogy az alperes engem megbízott pályázatírással, addig a meghallgatott másik tanú ezzel ellentétes állítást tett. Ezt az elsőfokú fórum nem oldotta fel, de ami jelen panasz szempontjából relevánsabb, nem is rendezte ítélete indokolásában, hogy miért nem tartja az elsőként hivatkozott tanú nyilatkozatát bizonyítéknak arra, hogy a megbízás létrejött.

7. Az elsőfokú ítélettel szemben fellebbezést (I/6. szám alatt mellékelve) nyújtottam be, amelyben egyrészt fenntartottam az általam a keresetlevélben előadottakat, továbbá értelemszerűen az elsőfokú ítélet megalapozatlanságára és jogszerűtlenségére érveltem. Rámutattam, hogy megalapozatlan azon megállapítás, miszerint a felek között nem jött létre megbízási jogviszony. Emellett hangsúlyoztam, hogy a tanúvallomások ellentmondásosságát ugyan helyesen észlelte az elsőfokú bíróság, de azon döntését, hogy miért a rám nézve kedvezőtlen ítélete alapjául és miért rekesztette ki a rám nézve kedvező tartalmút, egyáltalán nem indokolta. Itt jegyzem meg, hogy valamennyi tanú az alperesi céghez kapcsolódó személy, így nem merülhet fel az, hogy a kedvező tanúvallomás az én oldalamról idézett tanútól származott volna – az ellentmondásosság a cég egyes munkavállalói/megbízottai által előadottakban állt és áll fenn a mai napig.

8. Fellebbezésemben összegezve kiemelttem, hogy az elsőfokú ítéletben a bíróság a tényállást túlnyomó részben helytelenül állapította meg, a bizonyítékok jelentős részét nem értékelte, így a tényállási elemek rögzítésével a felhívott jogszabályhelyek egybevetésével mind ténybelileg, mind jogilag helytelen következtetésekre jutott, így az elsőfokú ítélet jogszabályba ütköző és megalapozatlan.

9. A fellebbezésem nyomán eljárás másodfokú fórum, a Debreceni Törvényszék 5.Gf.41.008/2022/7. számú ítéletével az elsőfokú döntést helyben hagyta. Ítéletében az elsőfokú döntéshez képest a Törvényszék rámutatott, hogy nincs írásbeliséghez kötve a megbízási jogviszony létrejötte, beemelte és akceptálta ezáltal a Ptk. 6:7. § (1) bekezdése szerinti szabályozást, és a jogviszony létrejöttének elmaradását nem az aláírást nélkülöző dokumentumok miatti bizonyítatlanság, hanem a Ptk. 6:63. § (1) és (2) bekezdésében foglalt tartalmi elvárások hiányával, így ezek bizonyítatlanságával látta megállapítandónak. A másodfokú bíróság az általam a tanúk kapcsán előadottakra semmit nem reagált, ezen érvelésemet annyiban sem érintette, hogy esetlegesen miért nem ért egyet velem. Általánosan állapította meg csupán, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást megfelelően folytatta le.

10. A jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelemmel (I/7. szám alatt mellékelve) éltem, amelyre a Pp. 406. § (1) bekezdése egyértelműen lehetőséget ad, amikor rögzíti, hogy a jogerős ítélet [...] felülvizsgálatát a Kúriától az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással a fél, valamint a rendelkezés rá vonatkozó része ellen az kérheti, akire az ítélet rendelkezést tartalmaz. A felülvizsgálati kérelmemben előadtam, hogy jogszabályellenesen került megállapításra, hogy nem jött létre a megbízási jogviszony; hivatkoztam az alperes árajánlat elfogadására, arra, hogy ezt a Ptk. hivatkozott szakaszai szerint minként kellett volna értékelnie az eljáró fórumnak. A pénzügyi piacra vonatkozó szabályozásokkal teljességgel ellentétes bírói értelmezésre is rámutattam a pályázatírás kontra pályázatfigyelés mint tevékenységek körében.

11. Felülvizsgálati kérelmemet ugyanakkor a Kúria érdemi vizsgálat nélkül visszautasította. A Kúria roppant sommás végzése a visszautasítást arra alapítja, hogy álláspontja szerint alkalmazandó az ügyben a Pp. 408. § (2) bekezdésének, amelynek értelmében nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben. Ez alól ugyan teremt kivételt a Pp. 409. § (1) bekezdése a felülvizsgálatot engedélyező kérelem benyújtásával, de mivel az alapügyben eljárás képviselőmmel úgy láttuk és látjuk, hogy a Pp. 408. § (2) bekezdése eleve nem áll fenn, ennek előterjesztésére nem került sor. Lévé az általam kezdeményezett peres eljárás vagyoni jogi ügynek számít, és a Kúria – a fent leírt, ítéletek közötti eltérések, ténybeli és jogi minősítési különbözőségek ellenére is – a legem – alkalmazta a kizáró szabályt, a felülvizsgálatra, mint a jogszabályban a jogalkotó által biztosított jogorvoslatra egyáltalán nem került sor.

II. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének okai

A korábbi alkotmánybíróági gyakorlat alkalmazhatóságáról

12. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybíróági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni*”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybíróági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy „*az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybíróági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.*”

Az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatának alkalmazhatósága

13. Emellett a nemzetközi sztenderdekkel kapcsolatban – különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Egyezményére (a továbbiakban: Egyezmény) – rámutatott, hogy az Egyezményt a hozzá kapcsolódó joggyakorlattal együtt az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok is számos alkalommal figyelembe vették jogalkalmazói tevékenységük során, mi több, egyfajta kötelező minimum sztenderdként tekintenek a strasbourgi gyakorlatra.

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben releváns gyakorlata

A tisztességes eljáráshoz való jog – indokolt döntéshez való jog [At. XXVIII. cikk (1) bekezdés]

14. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése követelményként támasztja a tisztességes eljáráshoz való jog a bíróságokkal szemben az indokolási kötelezettséget. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában rámutatott, hogy „[a]z indokolt bírói döntéshez fűződő jog ebből következően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1)

bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik.” Az Alkotmánybíróság azonban „a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, [...]”.

15. Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata.

16. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” [3357/2017. (XII. 22.) AB határozat]

17. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon. [IV/3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, ABH 2012,131.; Indokolás (4) bekezdése]

18. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. [3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, ABK 2012, 504-505.;

3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, ABK 2012, 622-624; Indokolás (5)]

A *contra legem* jogalkalmazás alkotmányossági megítélése kapcsán

19. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint **egy szabályozás felülírása, kitágítása a bíróságok részéről már nem jogértelmezési, hanem *contra legem* jogalkalmazási – tulajdonképpen jogalkotási – tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét.**

20. A *contra legem* jogalkalmazás ilyen módon a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezethet. A bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája mindazonáltal csak kivételesen merülhet fel, akkor, ha a következő – egymást erősítő – feltételek együttes fennállása megállapítható.

21. Mindenekelőtt akkor, ha (1) a bíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolja meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazza. Továbbá akkor, ha (2) a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem veszi figyelembe. Valamint akkor, (3) ha a bíróság döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapítja, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó új jogi szabályozás elfogadásával és hatálybaléptetésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezett {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]}.

22. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában tehát a *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás csak kivételesen alapozza meg az alaptörvény-ellenességet, mégpedig akkor, ha a *contra legem* jogalkalmazás egyben – a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban foglaltak feltételek fennállása esetén – alaptörvény-ellenesnek (*contra constitutionem*) minősül {lásd: 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]}.

Jogorvoslathoz való jog [At. XXVIII. cikk (7) bekezdés]

23. A jogorvoslathoz való jog tartalmát tekintve az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belül magasabb szervhez fordulás jogát jelenti szervezeti szinten. Ez megköveteli, hogy a jogalkotó tényleges és hatékony jogorvoslatot biztosítson a döntéssel szemben. „A tényleges és hatékony jogorvoslat akadályát képezheti akár a részletszabályok hiánya vagy jellege, ami miatt a jogorvoslat formálissá válik (például mert nem biztosított, hogy az

érintett tudomást szerezzen a döntésről, az eljárási határidők rövidege ellehetetleníti a jogorvoslat érdemi kezdeményezését stb.).” Hangsúlyozta ugyanakkor az Abh. azt is, hogy az olyan korlátozások, amelyek az eljárás hatékonyságát és gyorsaságát biztosítását célozzák, olyan korlátozásai a jogorvoslathoz való jognak, amelyekkel az alapjog jogosultjainak számolni kell.

24. Az alkotmánybíróági gyakorlat értelmében nem következik az Alaptörvényből, hogy a jogalkotónak rendkívüli jogorvoslati fórumot kell biztosítania. Emellett ismeretes az az alkotmánybíróági álláspont is, hogy a felülvizsgálati eljárás, mint rendkívüli jogorvoslat, nem esik a jogorvoslathoz való jog körébe

25. Ennek kapcsán – visszautalva a hivatkozható jogi érvek elején az EJEB gyakorlatának alkalmazhatóságára – rá kell mutatni a következőkre. Az EJEB gyakorlata nem támaszt a Részes Államokkal szemben számszakilag konkrétan meghatározott követelményeket, hogy hány jogorvoslati szinten kell biztosítani az egyes eljárás típusokban és hogy pontosan milyen eljárási szabályokkal kövezi ki a jogalkotó az igénybevehető jogorvoslatot (ld. pl. *Budayeva and Others v. Russia*, 2008, § 190; *Silver and Others v. the United Kingdom*, 1983, § 113)

26. Ugyanakkor az EJEB az általa meghatározott sztenderdjével összhangban elvárja, hogy amennyiben a jogalkotó a jogorvoslat biztosítása mellett dönt, úgy a létrehozott eljárási szint igénybevétele kapcsán mind a jogalkotónak, mind a jogalkalmazónak szintén meg kell felelnie a jogorvoslat szubsztanciális követelményeinek, így a hatékony jogorvoslati eljárásnak. Így a jogorvoslatnak mind elméletben, mind pedig gyakorlatban alkalmasnak kell lennie a kérelmező jogsérelmének orvoslására, de legalábbis vizsgálatára. Ez pedig nem valósul meg akkor, ha a kérelmező számára nincs biztosítva az érdemi vizsgálatnak a lehetősége (*Csüllög v. Hungary*, 2011, § 46). Álláspontom szerint tehát az alkotmánybíróági gyakorlat ezen szempontú felülvizsgálatának helye van és a nyilvánvalóan törvényellenes döntések okán elvont jogorvoslat kapcsán igenis ki kell térnie az alapjog gyakorlásának érintettségére és annak alaptörvény-ellenes korlátozásának vizsgálatára.

27. Erre figyelemmel tehát kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy az eddigi gyakorlatát felülvizsgálva a rendkívüli jogorvoslatokkal szemben is érvényesítse az EJEB által megfogalmazott és elvárt minimum sztenderdet. Ennek körében pedig a jelen ügyben szíveskedjen alkalmazni az alábbi gyakorlatát.

28. Az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ez az alapjog megköveteli, hogy „az érdemi, ügydöntő, az érintett helyzetét, jogait lényegesen befolyásoló határozat [döntés] tekintetében a jogorvoslat biztosítsa a döntést hozó szervtől eltérő más szerv részéről a felülvizsgálatot, az állásfoglalást a döntés helyessége, törvényessége tekintetében, esetleg a döntés megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését. Vagyis a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy [...] ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. Ugyanakkor az ilyen felülvizsgálatot nem biztosító jogorvoslat nem feltétlenül alkotmányellenes a nem érdemi, nem ügydöntő határozatok esetén.” [5/1992. (I. 30.) AB határozat] **A jogorvoslathoz való jog korlátozásának kereteit az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése határozza meg:** eszerint arra valamely alkotmányosan értékelt cél érdekében, e cél eléréséhez arányosan történhet (alkotmányos célhoz kötöttség-szükségesség-arányosság tesztje). A jogorvoslathoz való jog tartalmára és a korlátozás alkotmányos követelményeire figyelemmel a jogorvoslathoz való jog több részelemre tekintettel vizsgálja az alapjog érvényesülését az Alkotmány-bíróság eddigi gyakorlata alapján.

29. Minden jogorvoslat lényegi eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.” {23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186, elsőként megerősítve: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]} Ez elsősorban a megfelelő eljárásjogi szabályok megalkotásával biztosítható. „Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nem csak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták {lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}, hanem akkor is, ha **a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni**, így például, ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot (Indokolás [28]–[31]).” {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [68]; 33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [113]}

30. „Az Alaptörvény megköveteli, hogy **a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön** és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége.”

{22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]; 12/2015. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [25]; 24/2015. (VII. 7.) AB határozat [19]}

31. A tényleges és hatékony jogorvoslat egyrészt kötelezettségeket fogalmaz meg az állammal (a jogalkotóval és a jogalkalmazókkal) szemben, hogy a jogorvoslat tényleges és hatékony igénybevételét biztosítsák az alapjog alanyai számára. „A jogorvoslathoz való alapjog érvényesülése tevékeny közreműködést követel az állam részéről. Egyrészt a jogalkotónak meg kell alkotnia azokat az eljárási szabályokat, melyek szerint ez az alapjog gyakorolható, másrészt pedig a jogalkalmazók kötelesek e szabályokat követve eljárni. A fél akkor tudja tehát gyakorolni a jogorvoslathoz való alapjogát, ha a bíróságok az alapjog érvényesítésére rendelt jogszabályi előírások szerint járnak el.” {18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [12]}

A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

Az indokolt döntéshez való jog tekintetében

32. Kiindulásként rögzítem, hogy jelen alapjogi részjogosítvány kapcsán panaszoltak álláspontom – és az alkotmánybírósági gyakorlat – szerint a jogorvoslati jogom gyakorolhatóságára is kihatással volt, így azzal összevetve is indokoltnak tartom az itt előadottak vizsgálatát.

33. Ahogy azt a tények leírása során ismertettem, az elsőfokú eljárásban több tanú – mint bizonyítási „eszköz” – meghallgatására is sor került, amely tanúk által adott vallomások ellentmondásosak voltak. Valamennyi tanú az alperesi céghez volt köthető, meghallgatásuk azért volt szükséges, mivel az alperessel az e-mail mellett telefonos kapcsolattartást folytattam, így az ő munkavállalói és megbízottai voltak azok a személyek, akik nyilatkozni tudtak az általam végzett tevékenység kereteiről, jellegéről és tartalmáról. Az alperesi tanúk egyike jegyzőkönyvben is rögzítetten nyilatkozta, hogy megbízott az alperes a tevékenység ellátásával, pályázati anyag összekészítésével.

34. Ezzel szemben azonban maga az elsőfokú ítélet azért utasította el a keresetemet, mert álláspontja szerint nem került bizonyításra a megbízási jogviszony létrejötte. Kifejezetten rögzítette, hogy a fél – tehát jelen esetben az én saját – előadása nem minősül bizonyítéknak, a benyújtott dokumentumokból pedig nem tartotta megállapíthatónak a jogviszony fennálltát. Arra nézve, hogy a közokiratnak minősülő jegyzőkönyvben foglalt tanúvallomást miért mellőzte, az ott nyilatkozottakat miért nem vette legalább figyelembe és indokolta meg, hogy miért kell álláspontja szerint kirekeszteni az ítélet megalapozásából, nem nyilatkozott a fórum.

35. Előbbi körülmény oda vezetett, hogy a fellebbezési indítványomban e körben csak találgatni tudtam, illetőleg – jobb híján – önmagában kifogásoltam a tanú nyilatkozatának indokolás nélküli kirekesztését a bizonyítékok köréből. Ez tehát már a fellebbezés, mint az alkotmánybíróági gyakorlat szerinti teljes értékű és a jogorvoslathoz való alapjogot minden körülmények között biztosító intézmény igénybevétele során is nehezítette a jogorvoslati jogom gyakorlását (erre nézve ld. lentebb az érvelés).

36. A másodfokú bíróság elé tárt ezzel kapcsolatos aggályaimról a Törvényszék szintén hallgatott. Tényállás összegzésében egyáltalán nem tért ki arra, hogy ilyen felvetéssel éltem, holott eljárás jogi szempontból még arra is lett volna lehetősége, hogy ítéletében az elsőfokú ítélet érdemét nem érintve, kiegészítse annak indokolását azzal, hogy saját ítéletében érveket sorakoztat fel a tanú nyilatkozatának súlytalansága vagy kirekesztésének szükségessége mellett. Erre azonban nem került sor, így a másodfokú bíróság szintén egy általam indítványozott bizonyítási indítványt és annak fellebbezéssel történő „felülvizsgálatát” hagyta érintetlenül, mindenfajta indokolási kötelezettségét negligálva.

A contra legem jogalkalmazás tekintetében

37. A *contra legem* jogalkalmazás roppant szűken megítélhető alkotmányossági gyakorlatára is figyelemmel rögzítem, hogy nem arra irányul az indítványom, hogy a t. Alkotmánybíróság az ügy részleteit, a szakági kérdéseket, bizonyítotttságot vagy bizonyítatlanságot vizsgáljon. Csupán arra kívánok rámutatni, hogy állásponatom szerint jelen ügyben fennállnak azon feltételek, amely a bíróságok alaptörvény-ellenességet is eredményező jogértelmezését támasztják alá.

38. Elsődlegesen – a feltételrendszert alkalmazva – rámutatok, hogy a bíróságok (első- és másodfokon) az indokolási kötelezettségüket megszegve hagytak figyelmen kívül általam felvetett, az ügy szempontjából kifejezetten releváns kérdést – tí. a bizonyítékok mérlegelésének indokolással történő alátámasztását. Ez már az elsőfokú bíróságnál felmerülő hiányosság volt, amely a jogorvoslati lehetőségemre is kihatott. Így tehát a tisztességes eljárásnak nem csak az indokoláshoz való jogi, de a jogorvoslati jogi aspektusát is érinti az eljáró fórumok azon magatartása, hogy a törvényi előírással ellentétben nem tartották szükségszerűnek a nekem kedvező tanú kirekesztésének indokolását, majd pedig ennek fellebbezési eljárásban történő vizsgálatát – illetőleg ezen vizsgálat elmaradásának szintén az indokolását.

39. A *contra legem* jogalkalmazás tekintetében rámutatok továbbá a másik, alkotmányjogilag sérelmes pontra: ez pedig a kúriai végzés jogalapja. A Kúria egy állásponatom szerint tévesen alkalmazta

az ügyre a felülvizsgálat kizártságát rögzítő Pp. klauzulát [408. § (2) bekezdés], mivel az abban foglalt törvényi feltételek nem álltak fenn. Az első és másodfokú ítélet – noha eredményében ugyanazt mutatja – jogi indokolását tekintve eltér és ekként a vizsgálat fókuszába került tények is különböznek némiképp. Ez viszont azt eredményezi, hogy a Kúria döntése szembe helyezkedik azzal a kógens jogszabályi lehetőséggel, hogy felülvizsgálattal élhet a fél a jogerős döntéssel szemben [Pp. 406. § (1) bekezdés]. E szerint tehát az alkotmánybírósági gyakorlatban kérielt feltételrendszer második pontja is megvalósul jelen ügyben.

40. A harmadikként feltüntetett feltétel jelen ügyben nem értelmezhető, de mivel nem kógens, hanem vagylagos esetekről beszélhetünk, ennek kihatása nincs az előbbi két pontban felvetettek alkotmánybírósági megítélésére.

A jogorvoslathoz való jog tekintetében

41. Ezen pont alatt érvelésem kettős. Egyrészt az első- és másodfokú fórum indokolásának hiányossága hat ki ezen jogom gyakorlására. Másrészt – az EJEB gyakorlatra figyelemmel indítványozottan – a kúriai végzés jogorvoslatot elvonó jellege eredményezi alapjogi sérelmemet.

42. Az első felvetés kapcsán rámutatok, hogy a jogorvoslathoz való jog gyakorlásának előfeltétele, hogy a sérelmet állító fél – jelen ügyben én – a döntés indokait részletesen megismerhesse. Az alkotmánybírósági gyakorlat ezt nagyban a szóban hirdetett és később írásban kézbesített döntések elleni fellebbezés kapcsán rögzítette, de tartalmát tekintve jelen ügyre is alkalmazhatónak gondolom.

43. Az elsőfokú bíróság indokolásából nem kevésbé fontos elem maradt el, minthogy az én állításomat alátámasztó tanúvallomás miért nem értékelhető a megbízási jogviszony létrejöttének körében. Ez álláspontom szerint egy olyan lényeges elem, amelynek ismerete a jogorvoslat gyakorlását nagyban befolyásolja, különösen arra figyelemmel, hogy a fellebbezési eljárásban eljáró fórum még a maga teljes terjedelmében bármilyen eljárási cselekményt fogantatosíthat, az ügyet teljes terjedelmében, érdemben és – kis túlzással – kötöttségek nélkül vizsgálhatja; döntését is ennek megfelelően széles körben meghozhatja.

44. A jogorvoslati jogom sérelmét ebből a szempontból eredményező elsőfokú ítéletet ugyanakkor a másodfok nemhogy nem korrigálta – noha eljárási lehetősége volt rá –, de saját maga sem foglalkozott az általam felvetett hiányokkal. A jogerős ítéletben minden konkrétum nélkül csak

általánosságban rögzítette, hogy ez elsőfokú eljárásban a bizonyítási eljárás megfelelő volt. Ez az indokolási hiátus pedig további kihatással volt a jogorvoslat gyakorlására.

45. A második sérelem, amely ezen alapjogi részjogosultság alatt ért, a t. Alkotmánybíróságtól az eddigi gyakorlatától való eltérést igényli. Erre nézve előadtam az EJEK gyakorlatában foglaltakat, és a továbbiakban ennek elfogadása esetére adom elő a jogorvoslatához való jog alkotmánybírósági követelményeinek sérelmét ügyemben.

46. A Kúria döntése – a Pp. szabályaival ellentétesen – teljességgel ellehetetlenítette az engem hátrányosan érintő, jogomat sértő jogerős döntés felülvizsgálatát. Amennyiben a jogorvoslati lehetőségként tekintjük ezen fórumot, úgy ezzel szemben is elvárt, hogy a jogalkalmazó döntése legalább az érdemi vizsgálat lefolytatását ne akadályozza – ez természetesen nem jelenti azt, hogy ennek eredményeként ne kerülhetne elutasításra a kérelem.

47. Álláspontom szerint ugyanakkor a kúriai döntés ezt teljességgel elvonta: egy téves jogalkalmazás eredményeként el se jutott abba a fázisba az ügyem, hogy a felvetett jogszabályellenességeket érdemben vizsgálja a bíróság és elvileg – nekem kedvező döntés esetén pedig – gyakorlatilag jogorvoslatot nyújtson. Nagy hangsúlyt kívánok helyezni itt a *contra legem* jogalkalmazás tényére, mint amely elvonta tőlem a fórum érdemi vizsgálatának lehetőségét. Erre figyelemmel pedig, az előbbi pontnál előadottal együtt vizsgálva a jogorvoslatához való jog ezen kiüresítését, álláspontom szerint szükséges az alkotmánybírósági gyakorlat cizellálása a kúriai rendkívüli jogorvoslat igénybe vehetősége, és annak alapjogi megítélése kapcsán.

48. Az eddig előadottakra figyelemmel kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy a fenti kérelmemben foglaltaknak megfelelő döntést hozni szíveskedjen.

Kelt: Budapest, 2023. január 6.

Tisztelettel:

Képv.:

